

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 548/2021-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného JUDr. Rolandom Kováčsom, advokátom, Mäsiarska 30, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Em 10/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Em 10/2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Em 10/2019 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **1 000 eur**, ktoré **j e** mu Okresný súd Košice-okolie **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Košice-okolie **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **576,12 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 28. apríla 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 Em 10/2019 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“). Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať, zároveň žiada priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 2 000 eur.

2. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 548/2021-14 z 9. novembra 2021 bola ústavná sťažnosť sťažovateľa prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Sťažovateľ vystupuje v napadnutom konaní v procesnom postavení oprávneného z exekučného titulu rozsudku č. k. 9 P 4/2018 z 13. februára 2019, ktorým bol dohodou rodičov upravený styk sťažovateľa ako otca maloletého s jeho synom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „maloletý“), proti matke maloletého ako povinnej. Konanie bolo začaté podaním návrhu na výkon rozhodnutia 24. mája 2019. Okresný súd vo veci nariadil pojednávanie na 6. december 2019, ktoré bolo z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne odročené. Okresný súd uznesením č. k. 19 Em 10/2019-236 z 29. apríla 2020 nariadil výkon rozhodnutia, ktoré bolo napadnuté odvolaním. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd uznesením č. k. 8 CoP 201/2020-331 z 27. októbra 2020 potvrdil uznesenie okresného súdu. Uznesením okresného súdu č. k. 19 Em 10/2019-368 z 15. marca 2021 bola uložená povinná pokuta, toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 19. marca 2021.

4. Ústavný súd po podaní ústavnej sťažnosti zistil, že okresný súd uznesením č. k. 19 Em 10/2019 zo 4. októbra 2021 prerušil konanie do doby trvania neodkladného opatrenia nariadeného uznesením okresného súdu č. k. 19 P 363/2019 z 1. júla 2021, ktorým bolo obom rodičom a maloletému uložené podrobiť sa výchovnému opatreniu, a to sociálnemu poradenstvu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv v dôsledku nečinnosti, resp. neefektívneho postupu okresného súdu.

6. Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti uvádza, že styk s maloletým je mu odopieraný od podania návrhu na výkon rozhodnutia, pričom on sám poskytuje potrebnú súčinnosť. Vzhľadom na charakter a druh napadnutého konania možno očakávať bezodkladné konanie príslušného súdu, pričom v tomto prípade, ako sťažovateľ uvádza, sa okresný súd obmedzil iba na nariadenie výkonu rozhodnutia a žiadne úkony smerujúce k plneniu neuskutočnil.

7. Sťažovateľ si uplatňuje aj primerané finančné zadosťučinenie vo výške 2 000 eur, pretože ide o vážne porušenie jeho ústavných práv.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

8. Okresný súd zhrnul doterajší priebeh konania, poukázal na konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 19 P 363/2019, v ktorom boli nariadené už dve výchovné opatrenia. Prvým nariadeným

výchovným opatrením sa malo dosiahnuť dobrovoľné plnenie rozhodnutia, ktorého výkon sa navrhoval, pričom uvedené výchovné opatrenie nebolo účinné. Z tohto dôvodu okresný súd pristúpil k nariadeniu výkonu rozhodnutia. Po právoplatnosti tohto uznesenia (3. novembra 2020) okresný súd pristúpil k uloženiu pokuty vo výške 500 eur za nesplnenie vykonateľného rozsudku súdu. Následne v konaní vedenom pod sp. zn. 19 P 363/2019 bolo neodkladným opatrením uložené rodičom a maloleťmu podrobiť sa sociálnemu poradenstvu a inému odbornému poradenstvu v Centre pre deti a rodiny Košice za účasti rodičov a maloleťého dieťaťa, a to v trvaní 12 mesiacov od vykonateľnosti tohto uznesenia. Z dôvodu uloženého výchovného opatrenia okresný súd prerušil konanie o výkon rozhodnutia. Z uvedeného okresný súd vyvodil, že vo veci koná priebežne. V prípade vyslovenia porušenia sťažovateľom označených práv okresný súd navrhuje, aby sťažovateľovi bolo priznané finančné zadosťučinenie v nižšej výške, ako požaduje.

III.2. Replika sťažovateľa:

9. Sťažovateľ vo svojej replike spochybnil rýchlosť a efektívnosť konania okresného súdu, uviedol, že okresný súd je spoločne s matkou maloleťého zodpovedný za súčasný stav, keď ho maloleť odmieta, pretože bolo povinnosťou súdu zasiahnuť skôr. Sťažovateľ opätovne kriticky hodnotí, že okresný súd pristúpil k uloženiu pokuty až po dvoch rokoch od podania návrhu na výkon rozhodnutia.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu všeobecného súdu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a preto pristúpil k posúdeniu veci samej.

11. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení o nekonaní okresného súdu v konaní o výkon rozhodnutia vo veciach starostlivosti o maloleťých. Sťažovateľ v tejto súvislosti namieta aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

12. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 22/2016) spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP

v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

14. Z hľadiska právnej a faktickej zložitosti veci ústavný súd uvádza, že vo veci samej sa koná o nútenom výkone rozhodnutia, ktorým bol upravený styk sťažovateľa s maloletým. Právna a ani skutková zložitost' veci nebola zo strany ústavného súdu zistená.

15. Povaha veci z hľadiska jej významu pre sťažovateľa si vyžaduje osobitný, resp. výnimočný prístup súdu spočívajúci v rýchlosti jeho rozhodovania, lebo ide o výkon rozhodnutia upravujúceho právo sťažovateľa realizovať stretávanie sa s jeho maloletým synom, ktoré mu je podľa jeho tvrdení upierané.

16. V správaní sťažovateľa ústavný súd nezistil nič, čo by nasvedčovalo, že svojim správaním zapríčinil vznik zbytočných priet'ahov v konaní. Konanie sa vedie na návrh sťažovateľa, ktorý opakovane okresnému súdu oznamoval nedodržiavanie rodičovskej dohody v časti úpravy styku s maloletým, okresný súd vyzýval na konanie vo veci.

17. Z hľadiska postupu okresného súdu je nesporné, že sťažovateľ podal návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia 24. mája 2019, uznesením okresného súdu č. k. 19 Em 10/2019-31 z 27. júna 2019 bol maloletému ustanovený kolízny opatrovník. Na výzvu okresného súdu z 1. októbra 2019, či dochádza k rešpektovaniu súdneho rozhodnutia, sťažovateľ oznámil nedodržiavanie rozhodnutia v časti úpravy styku. Okresný súd nariadil na 6. december 2019 pojednávanie, ktoré sa neuskutočnilo z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne. V konaní vedenom pod sp. zn. 19 P 363/2019 okresný súd uznesením z 20. decembra 2019 uložil rodičom a maloletému výchovné opatrenie, ktoré ich malo viesť k dobrovoľnému plneniu rozhodnutia. Ustanovený kolízny opatrovník opakovane okresnému súdu oznámil (február, apríl 2020), že nariadené výchovné opatrenie sa nedodržiava a styk sťažovateľa s maloletým sa nerealizuje. Na to okresný súd uznesením č. k 19 Em 10/2019-236 z 29. apríla 2020 nariadil výkon rozhodnutia.

18. Proti uzneseniu o nariadení výkonu rozhodnutia podala matka odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 8 CoP 201/2020-331 z 27. októbra 2020 tak, že potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie, toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 3. novembra 2020.

19. Okresný súd ďalej až na podnet sťažovateľa doručený 3. marca 2021 uložil matke maloletého pokutu uznesením č. k. 19 Em 10/2019-368 z 15. marca 2021, uznesenie nadobudlo právoplatnosť 19. marca 2021. Zároveň okresný súd vyzval matku maloletého na dobrovoľné plnenie súdneho rozhodnutia. Od tejto doby okresný súd vo veci opäť začal konať až v októbri 2021, keď prerušil konanie z dôvodu nariadenia výchovného opatrenia v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 19 P 363/2019.

20. Uvedený postup okresného súdu nemožno hodnotiť ako plynulý, keďže konanie samotné začalo už v máji 2019, pričom ústavný súd konštatuje, že už v poradí prvé uložené výchovné opatrenie mohlo viesť k dobrovoľnému plneniu rozhodnutia, avšak k jeho nariadeniu došlo až 20. decembra 2019, t. j. po uplynutí siedmich mesiacov od podania návrhu. Do toho času okresný súd nevykonával vo veci žiaden úkon smerujúci k vymoženiu plnenia právoplatného súdneho rozhodnutia. Po nariadení výkonu rozhodnutia v apríli 2020 prebiehalo odvolacie konanie, po právoplatnosti uznesenia o nariadení výkonu rozhodnutia okresný súd po štyroch mesiacoch na podnet sťažovateľa uložil matke ako povinnej pokutu uznesením z 15. marca 2021. Následne v konaní sp. zn.

19 P 363/2019 bolo rodičom uložené výchovné opatrenie uznesením z 1. júla 2021, ktoré nadobudlo právoplatnosť 13. septembra 2021. Celkovo možno uzavrieť, že s ohľadom na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa okresný súd nekonal plynulo a ani efektívne, vyžadoval sa tu promptnejší prístup súdu najmä po podaní návrhu na začatie konania, keď od uzatvorenia rodičovskej dohody o úprave styku uplynuli iba tri mesiace, k nariadeniu výkonu rozhodnutia prišlo až takmer po roku od podania návrhu, pričom v tomto okamihu súd už považoval za preukázané, že tu neexistuje legitímny dôvod, pre ktorý by sa stretávanie sťažovateľa s maloletým nemalo realizovať, napriek tomu nepristúpil k realizácii zákonných úkonov a opatrení smerujúcich k tomu, aby došlo k dobrovoľnému splneniu povinnosti v zmysle § 378 a nasl. zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov, celkovú nečinnosť možno kvantifikovať na obdobie približne jedného roka.

21. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní porušil základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1).

22. Ústavný súd uznáva argumentáciu okresného súdu odkazujúcu na nariadené výchovné opatrenia v rámci iného konania, ktoré mali viesť k dobrovoľnému plneniu dohody rodičov, avšak celkovo napadnuté konanie trvalo do jeho prerušenia takmer 2 a pol roka, prvé uložené výchovné opatrenie bolo nariadené v decembri 2019 po 7 siedmich mesiacoch od podania návrhu sťažovateľa a nebolo úspešné, druhé až v júli 2021. Ústavný súd uvádza, že v prípade, ak rodič systematicky marí realizáciu styku maloletého s druhým rodičom, vyžaduje sa podrobnejšie a dôslednejšie sledovanie tohto prípadu. Styk otca s maloletým sa mal realizovať na základe rodičovskej dohody každý druhý týždeň, k porušovaniu rodičovskej dohody teda dochádzalo v dlhšom časovom období, okresný súd sám uvádza, že „*Matka spôsobilá dlhodobé odlúčenie otca s maloletým dieťaťom a nerobí žiadne relevantné kroky smerujúce k obnove vzťahov otca a maloletého...*“. Na druhej strane bolo konštatované, že v poradí prvé nariadené výchovné opatrenie nemá opodstatnenie, obaja rodičia ho vnímali ako nutnosť a nemali záujem na obnovení a zlepšení vzťahov a komunikácie. Je vecou oboch rodičov zmeniť ich vzájomný prístup, uvedomiť si dôležitosť druhého rodiča vo výchove dieťaťa a spoločne kooperovať.

23. V predmetnej veci podľa názoru ústavného súdu okresný súd mal od začiatku zvoliť efektívnejší postup a využiť dostupné zákonné možnosti v rámci realizácie výkonu rozhodnutia. V aktuálnej situácii, keď sa styk už dlhodobo nerealizuje, je podľa názoru ústavného súdu na mieste pristupovať k výkonu rozhodnutia najmä so zreteľom na postupné obnovovanie vzájomného vzťahu medzi sťažovateľom a maloletým. Súd nemôže len mechanicky vychádzať z úpravy výkonu rodičovských práv a povinností vo vykonateľnom rozhodnutí, je povinný neustále vyhodnocovať, či nútený výkon rozhodnutia je v záujme maloletého (m. m. II. ÚS 375/2015, IV. ÚS 658/2020).

24. Ústavný súd v nadväznosti na svoje zistenia prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov (výrok 2) v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy. Tento príkaz sa vzťahuje aj na všetky procesné úkony, ktoré okresný súd vykoná po ukončení súčasne stále platného prerušenia konania.

25. Sťažovateľ namietal aj porušenie svojho práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Vo vzťahu k tvrdenému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného

súdu v napadnutom konaní je argumentácia sťažovateľa zhodná s argumentáciou uvedenou k čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré je špeciálnym ustanovením zakotvujúcim základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, pričom ústavný súd už judikoval, že právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, iba ak by namietané porušenie práva dosahovalo takú intenzitu, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti prípadu (najmä predmet konania, teda to, čo je pre sťažovateľa v stávke) by bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 242/07, IV. ÚS 86/2021). S ohľadom na skutočnosť, že sťažovateľ napáda konanie pred súdom prvej inštancie, ktorého dĺžka je neprimeraná, avšak nedosahuje intenzitu extrémnych prietáhov v konaní, v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd nevyhovел podanej ústavnej sťažnosti (výrok 5).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

26. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020).

27. V prerokúvanom prípade podľa názoru ústavného súdu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd prihliadol najmä na to, že ide o vykonávacie konanie vo veciach starostlivosti o maloletých, ďalej na to, že napadnuté konanie pred okresným súdom celkovo trvá takmer 2 a pol roka a najmä po podaní návrhu mal okresný súd priestor na väčšiu aktivitu v konaní, ktorú nevyužil. Prietahy v konaní zapríčinené nečinnosťou okresného súdu odôvodňujú priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľovi vo výške 1 000 eur, ktoré je mu okresný súd v zmysle § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde povinný zaplatiť do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 3). Vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa na priznanie finančného zadosťučinenia ústavný súd nevyhovел (výrok 5).

VI.

Trovy konania

28. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 576,12 eur.

29. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (§ 11 ods. 3). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 je vo výške 181,17 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 10,87 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu, vyjadrenie k stanovisku okresného súdu), čo spolu činí sumu 576,12 eur.

30. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového

poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (výrok 4).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. decembra 2021

Libor DUEA
predseda senátu